

Kommunfullmäktige

EKERÖ KOMMUN	
2015 -05- 05	
Dokument	Dpl

Information om rapport från inspektion av överförmyndare

Länsstyrelsen har inspekterat överförmyndarverksamheten i er kommun. Kopia av rapport från inspektionen översänds till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i egenskap av högsta ledning för kommunen och därmed ytterst ansvariga för verksamheten.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för kommunernas överförmyndarverksamhet och ska inspektera verksamheten i kommunerna. Vid inspektionen ska Länsstyrelsen granska om överförmyndarens handläggning följer reglerna i föräldrabalken, förmyndarskapsförordningen och även i övrigt sker på ett rättsäkert och lämpligt sätt. Länsstyrelsen ska alltid kontrollera dels det av överförmyndaren förda registret över ärenden, dels stickprovsvis utvalda akter.

Inspektionsrapporten är upplagd på följande vis. I sammanfattningen anges på vilka punkter som Länsstyrelsen framför kritik mot verksamheten. Om Länsstyrelsen inte funnit något att kritisera så framgår även det. Under rubriken 'aktgranskning med kritik' redogör Länsstyrelsen för de akter som vi granskat där vi funnit anledning att kritisera någon del av handläggningen. Under rubriken 'övrig aktgranskning' redogör Länsstyrelsen för andra rättsfrågor som uppkommit vid granskningen av akterna och vid den efterföljande diskussionen med överförmyndarkansliet. Under rubriken 'övriga frågor' redogör Länsstyrelsen för information m.m. som framkommit utöver aktgranskningen.

Länsstyrelsen kan framföra tre nivåer av kritik: *kan inte undgå kritik*, *kritik* eller *allvarlig kritik*. Samtliga sammanfattas dock som kritik i den inledande sammanfattningen. Inte undgå kritik är den mildaste formen av kritik och allvarlig den strängaste. När allvarlig kritik framförs ska Länsstyrelsen normalt sett följa upp frågan, antingen genom att begära återrapportering eller genom ett särskilt uppföljande möte/samtal.

Enheten för tillsyn
Sophie Carlgren
010-2231269

Rapport från inspektion hos Överförmyndaren i Ekerö kommun den 11 december 2014

Sammanfattning

Länsstyrelsen har efter inspektionen funnit anledning att kritisera Överförmyndaren i Ekerö kommun på följande punkter:

- Lång handläggningstid för granskning av årsräkningar.
- Bristande handläggning vid granskning av årsräkningar i två ärenden gällande förmynderskap.
- Bristande tillsyn då årsräkning inte kommit in i ett ärende gällande godmanskap.

Inledning

Länsstyrelsen granskade vid inspektionen slumpvis utvalda akter, fördelade på 12 förmynderskap, 9 godmanskap och 5 förvaltare. Länsstyrelsen granskade även 8 ärenden angående anmälan/ansökan om behov av god man eller förvaltare. Se bilaga med förteckning av aktnummer.

Efter aktgranskningen gick Länsstyrelsen tillsammans med Överförmyndaren i Ekerö kommun (Överförmyndaren) igenom de frågor som uppstått vid granskningen av akterna. Vid sammanträdet medverkade Marianne Ekblom och Angelica Covington från Överförmyndaren samt Johan Lidman och Sophie Carlgren från Länsstyrelsen.

I den mån Länsstyrelsen funnit anledning att kommentera nämndens handläggning av ärendena framgår detta nedan med hänvisning till aktuella aktnummer.

Aktgranskning med kritik

Handläggningstid - granskning av årsräkningar

I Länsstyrelsens föregående inspektionsrapport, dnr 203-36299-2011, framfördes kritik mot långa handläggningstider avseende granskning av årsräkningar. Vid förevarande inspektion uppmärksammades att granskningen av flera årsräkningar avseende år 2013 ännu inte var slutförd (se akt MT f -56, KS f-16, ES f-92 och LR f-90).

Överförmyndaren berättade att de långa granskningstiderna bl.a. berodde på att årsräkningarna granskas grundligt och att Överförmyndaren därför i ett flertal ärenden begärt in kompletterande uppgifter från ställföreträdarna. Kansliets handläggare har även varit föräldraledig (80 %) under sommarmånaderna.

Regeln i 7 § förvaltningslagen (1986:223) om snabb och enkel handläggning ska vara vägledande i samtliga ärenden hos överförmyndaren. En snabb handläggning

hos överförmyndaren är av rättssäkerhetsskäl viktig för den enskilde som annars kan riskera att hans eller hennes personliga eller ekonomiska förhållanden försämras. Riksdagens ombudsmän (JO) har i ett beslut, dnr 5172-2008, anfört att drygt sju månader är för lång tid för granskning av en årsräkning.

Länsstyrelsen ser positivt på Överförmyndarens noggranna granskning av årsräkningarna. Granskningstiderna i ovan nämnda ärenden har dock varit för långa och Länsstyrelsen är därför fortsatt kritisk till de långa handläggningstiderna.

Kontrollerad föräldraförvaltning

Länsstyrelsen uppmärksammade vid granskningen av akt AW f-98 och EW f-01 (AW och EW är syskon), bl.a. följande. Båda förmyndarna är vårdnadshavare för barnen och redovisningsskyldiga till Överförmyndaren. Årsräkningarna för år 2012 har endast undertecknats av en av förmyndarna och är i övrigt inte ifyllda. Årsräkningarna avseende år 2013 har undertecknats av båda förmyndarna men är i övrigt inte ifyllda. Till samtliga årsräkningar har bifogats s.k. placeringsrapporter. Länsstyrelsen noterade inte något beslut om att årsräkningarna fick lämnas i förenklad form och Överförmyndaren har granskat samtliga årsräkningar utan anmärkning.

Av 12 kap. 12 § föräldrabalken (FB) följer bl.a. att om barns egendom ska förvaltas av fler än en förmyndare ska förmyndarna utöva förvaltningen gemensamt. I förarbeten uttalas att om båda föräldrarna är förmyndare, ska båda skriva under årsräkningen och att om en förmyndare försummar att fullgöra sin skyldighet, kan överförmyndaren förelägga vite enligt 16 kap. 13 § FB (se prop. 1993/94:251 s. 245).

Enligt 13 kap. 14 § FB ska i en årsräkning anges egendomen och dess värde vid början och slutet av den tid som räkningen avser, skulder som hänför sig till egendomen vid samma tidpunkter och inkomster av egendomen och utgifter som har betalats med egendomen eller dess avkastning.

Enligt Länsstyrelsens mening ska årsräkningar undertecknas av båda förmyndarna om de utövar förmynderskapet gemensamt. Årsräkningar ska också uppfylla de krav som framgår av 13 kap. 14 § FB, om inte överförmyndaren fattat beslut enligt 13 kap. 16 § FB att sådana räkningar får lämnas i förenklad form. Överförmyndaren kan inte undgå kritik för bristerna i handläggningen av de aktuella ärendena och bör se över om åtgärder måste vidtas.

Ej inkommen årsräkning

Länsstyrelsen noterade vid granskningen av akt ES f-92 gällande ett godmanskap bl.a. följande. Enligt förteckningen som inkom den 23 januari 2011 har huvudmannen inga tillgångar. Överförmyndaren beslutade därför att befria gode mannen från att komma in med årsräkningen för år 2010. I beslutet anges att årsräkning ska inges för år 2011. Årsräkningen för år 2011 har inte kommit in. Överförmyndaren har i en tjänsteanteckning daterad den 25 mars 2013 skrivit att "överförmyndaren borde rätteligen ha infordrat årsräkningen för 2011, beslut om befrielse gällde endast 2010". Några ytterligare åtgärder har inte vidtagits.

Enligt 14 kap. 15 § FB ska förordnade förmyndare, gode män och förvaltare före den 1 mars varje år i en årsräkning till överförmyndaren redogöra för

förvaltningen under föregående år av egendom som stått under ställföreträdarens förvaltning.

Av 14 kap. 19 § FB framgår att om det med hänsyn till ställföreträdarens och den enskildes förhållanden, tillgångarnas art eller värde eller omständigheter i övrigt finns särskilda skäl, får överförmyndaren befria ställföreträdaren från skyldigheten att lämna årsräkning.

I förevarande ärende har Överförmyndaren varken försökt få in årsräkningen för år 2011 eller befriat gode mannen från att komma in med årsräkningen. Länsstyrelsen anser att Överförmyndaren inte kan undgå kritik för passiviteten i ärendet och förutsätter att åtgärder vidtas.

Övrig aktgranskning

Registrering

Länsstyrelsen uppmärksammade vid aktgranskningen att Överförmyndaren inte registrerar anteckningen om verkställd granskning som görs på årsräkningar, sluträkningar och förteckningar.

Enligt 2 kap. 3 § första stycket tryckfrihetsförordningen avses med handling bl.a. en framställning i skrift. Enligt samma lagrum är en handling allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen till eller upprättad hos en myndighet.

Av 5 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) framgår att en allmän handling ska registreras när den har kommit in till eller upprättats hos myndigheten. Enligt 5 kap. 2 § OSL ska det av registreringen framgå datum då handlingen kom in eller upprättades, diarienummer eller annan beteckning som handlingen fått, från vem handlingen har kommit, till vem den har expedierats och i korthet vad handlingen rör. Är det fråga om en allmän handling för vilken det inte råder sekretess, får registreringen underlätas om handlingarna hålls så ordnade att det utan svårighet går att fastställa om handlingen har kommit in eller upprättats. Det kan dock inte godtas att allmänna handlingar av ett visst slag ömsom registreras, ömsom enbart hålls ordnade på visst sätt. En korrekt utförd registrering medför att det är möjligt att med tillgång till endast dagboksbladet fastställa vilka handlingar som kommit in och upprättats i ärendet (se JO beslut dnr 2990-2009).

Mot bakgrund av ovanstående anser Länsstyrelsen att överförmyndarens anteckning om verkställd granskning ska registreras, även om anteckningen upprättas på ett redan befintligt dokument. Det ska av dagboksbladet gå att fastställa vilka upprättade och inkomna handlingar som finns i ärendet.

Klumpsummor

Vid granskningen av akt SLH f-92 angående ett förvaltarskap noterades att förvaltaren i årsräkningen för år 2013 redovisat en summa om 61 109 kronor under en post kallad "utgifter för fickpengar, vårdkostnader, räkningar samt skulder".

Av 14 kap. 15 § 2 st. FB framgår att det i årsräkningen ska anges den enskildes tillgångar och skulder vid början och slutet av den tid räkningen avser. Vidare ska en sammanställning göras av inkomster och utgifter under nämnda tid. Av årsräkningen ska särskilt framgå hur mycket som har använts för den enskildes

uppehålle eller nytta i övrigt. JO har i ett beslut, dnr 1202-2008, framfört att det är mindre lämpligt att i årsräkningar ange klumpsummor jämte anteckningar av karaktären "bankomatuttag, girobetalningar" och liknande och att sådana poster bör specificeras direkt i årsräkningen, alternativt i en bilaga till denna.

Länsstyrelsen anser att utgifterna ska specificeras i årsräkningen och om specifikationen framgår av en bilaga ska den fästas vid årsräkningen. Det ska framgå att bilagan hör till årsräkningen och att den omfattas av den underskrift på heder och samvete som ställföreträdaren tecknar på årsräkningens framsida.

Övrigt

Registrering av ärenden

Vid Länsstyrelsens föregående tillsynsbesök berättade Överförmyndaren att samtliga ärenden inom kort skulle föras in i ärendehanteringssystemet Wärna. Vid förevarande besök konstaterades att Överförmyndaren inte infört Wärna, utan registreringen sker fortfarande manuellt. Överförmyndaren berättade att ett införande av Wärna inte längre var aktuellt, men att andra alternativ övervägs.

Sophie Carlgren

Johan Lidman

Bilaga:

Granskade akter

Kopia till:

Kommunfullmäktige i Ekerö kommun
Kommunstyrelsen i Ekerö kommun
Överförmyndaren i Ekerö kommun

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Enheten för tillsyn
Sophie Carlgren
010-2231269

Bilaga

Datum
2015-05-04

Beteckning
203-38170-2014

Granskade akter

Förmynderskap

FW f-06, LW f-02, RS f-03, PS f-98, TM f-01, HM f-03, JC f-00, LC f-03,
AW f-98, EW f-01, EA f-02, MG f-98

Förvaltarskap

DM f-40, SLH f-92, HN f-73, LR f-90, RF f-92

Godmanskap

MT f-56, PS f-39, LÖ f-56, KS f-16, ES f-92, RF f-92, FÅ f-94, YW f-33,
VS f-63

Ansökningar och anmälningar om god man eller förvaltare

JA f-59, LVA f-87, MA f-80, KP f-96, KH f-29, MZ f-30, ACK f-73, BA f-34